

**F
K
Ż**

28. Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie: SYJON **22 czerwca – 1 lipca 2018 roku**

Tegoroczna edycja festiwalu odbywa się w roku trzech ważnych rocznic: 70-lecia powstania Państwa Izraela, 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz w 30. roku istnienia FKŻ.

Tematem przewodnim Festiwalu jest „Syjon” – miejsce na ziemi, do którego się tęskni i w którym spełniają się wszelkie marzenia i sny. Miejsce, które jest „twierdzą” (2 Księga Samuela, 5,7), miastem i państwem, w którym panuje dobro wspólne zagwarantowane prawem. I wreszcie góra, która symbolizuje doskonałość, do której powinien wznosić się człowiek.

70. lat temu marzenia te zrealizowali Żydzi: po wiekach tęsknot i marzeń powstało Państwo Izraela.

100. lat temu – po ponad wieku zaborów – swoją niepodległość wywalczyli Polacy, w tym też polscy Żydzi, dla których rozpoczął się niesłychanie ważny (również dla rozwoju Rzeczypospolitej) okres we wspólnej polsko-żydowskiej historii.

30. lat temu odbył się pierwszy Festiwal Kultury Żydowskiej. Tematy żydowskie po latach niebytu, zaczęły krok po kroku stawać się naturalnym elementem naszego życia społecznego i w konsekwencji tego – rozpoczęliśmy wielki renesans życia żydowskiego, jakiego świadkami i uczestnikami jesteśmy do teraz. Również na Kazimierzu, który dla nas, twórców festiwalu stał się naszym własnym Syjonem.

Przez 10 dni na krakowskim Kazimierzu pokażemy, jak różnie pojmowany był Syjon i co znaczył dla wielu różnych ludzi na świecie. Pokażemy wkład polskich Żydów w budowę Izraela, ale też w odbudowę Polski. Pokażemy, jak zmienił się sam festiwal i jaki wpływ miał on na współczesne żydowskie i polsko-żydowskie życie w naszym kraju.

Mamy nadzieję, że każdy z Was – uczestników tegorocznej 28. edycji Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie – odkryje swoje miejsce za ziemi, swój własny Syjon.

Zapraszamy na krakowski Kazimierz, festiwalowy Syjon!

**28. Festiwal Kultury Żydowskiej odbywa się po Honorowym Patronatem
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w roku 100-lecia
Odzyskania Niepodległości 1918 – 2018**

Partnerem Głównym 28. FKŻ jest Województwo Małopolskie.

FAQ

1. *Dlaczego w 30. roku istnienia odbędzie się 28. edycja FKŻ?*

Festiwal w zamierzeniu jego twórców miał być jednorazowym wydarzeniem, które miało przypomnieć o obecności i wkładzie polskich Żydów w rozwój naszego kraju, społeczeństwa, kultury, w naszą polską tożsamość. Ale po sukcesie pierwszej edycji w 1988 roku – pojawiły się prośby, aby w kolejnych latach organizowane były kolejne edycje. Drugi festiwal odbył się więc niejako ‘na publiczne życzenie’ w roku 1990, trzeci – w 1992 (w roku 1991 odbyły się za to Dni Żydowskiego Kazimierza) i dopiero od tego roku festiwal zaczął odbywać się co roku. Stąd też w 2018 roku odbywa się 28. edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie.

2. *Jak przez te lata zmienił się festiwal?*

Z małego, lokalnego wydarzenia, festiwal stał się z jednej strony jednym z najważniejszych, najbardziej cenionych i najbardziej rozpoznawalnym (według Raportu o stanie kultury UMK z 2016 roku) wydarzeniem kulturalnym Krakowa, a z drugiej strony – największym i najbardziej prestiżowym festiwalem kultury żydowskiej na świecie.

Każdego roku ponad 30 000 osób z całego świata przyjeżdża na krakowski Kazimierz, aby osobiście doświadczyć współczesnej kultury żydowskiej, tworzonej w Izraelu i w Diasporze, w tym również przez odrodzoną społeczność polskich Żydów. Z wydarzenia pokazującego kulturę polskich Żydów, staliśmy się festiwalem będącym największym na świecie ambasadorem kultury Izraela, pokazującym, jak zróżnicowana jest społeczność i dziedzictwo żydowskie: krakowski FKŻ pokazuje zarówno cywilizację aszkenazyjską, jak też sefardyjską i mizrachową. Każdego roku na FKŻ zapraszamy ponad 200 artystów, wykładowców, instruktorów, drugie tyle jest zapraszanych przez naszych partnerów do wydarzeń w programie towarzyszącym. Każda edycja to niemalże 300 wydarzeń, połowa w programie głównym, organizowanym przez Stowarzyszenie Festiwal Kultury Żydowskiej i druga połowa w programie towarzyszącym, przygotowywanym przez lokalne instytucje żydowskie, głównie JCC Krakow, Żydowskie Muzeum Galicja oraz Stowarzyszenie Żydów Postępowych.

3. *Co jest wyróżnikiem Festiwalu Kultury Żydowskiej? Na czym polega jego fenomen?*

Chociaż na pierwsze edycje festiwalu składały się głównie wykłady, projekcje filmów, sesje naukowe, spotkania autorskie, a koncerty były tylko ‘ozdobnikiem’ FKŻ, to teraz, po 30 latach to właśnie muzyka stała się naszym wyróżnikiem, niemalże znakiem jakości. Chociaż na festiwalu występowały największe gwiazdy muzyki żydowskiej (Shlomo Carlebach, Itzhak Perlmann, Chava Alberstein, Shura Lipovsky, Shlomo Bar, Yasmin Levy, David D’Or, Kutiman), to jednym z istotnych celów festiwalu jest odnajdywanie i promowanie młodych muzyków, dla których Tradycja jest aż i zaledwie punktem wyjścia i źródłem inspiracji.

Podążając za współczesnymi dokonaniem artystów, staramy się znaleźć odpowiedź na pytanie, jaka w przyszłości będzie muzyka i kultura żydowska. Jesteśmy poławiaczami pereł, odkrywcami gwiazd.. Na FKŻ swoje europejskie (i polskie) debiuty miało wiele znanych i popularnych obecnie zespołów i wokalistów (np. A-WA, Shai Tsabari) – można więc powiedzieć, że FKŻ nie tylko jest bramą do kultury żydowskiej dla światowej publiczności, ale też że jest bramą do świata dla żydowskich twórców.

Drugim elementem stanowiącym o fenomenie jest Krakowski Kazimierz. Nie ma innego miejsca, w którym taki festiwal mógłby się odbywać. Bez Kazimierza nie byłoby Festiwalu Kultury Żydowskiej. Ale bez Festiwalu także Kazimierz byłby teraz zupełnie inny.

I w końcu – fenomenem FKŻ jest to, że od samego początku jest organizowany przez nie-Żydów. Ten dla wielu niepojęty fakt, pozwala nam spojrzeć na kulturę żydowską z zewnątrz i wydobyć z niej pierwiastków uniwersalnych dla innych kultur.

4. Co nowego i godnego polecenia będzie na 28. FKŻ? (najbardziej nie lubiane przez nas FAQ)

Wszystko (najbardziej nie lubiana odpowiedź na to pytanie).

Ale na poważnie.

Chociaż od wielu lat struktura festiwalu jest w zasadzie niezmienna (warsztaty, zwiedzania, wykłady, wystawy w ciągu dnia, koncerty i inne wydarzenia muzyczne wieczorem i nocami), chociaż część nazwisk artystów, instruktorów i wykładawców powtarza się rokrocznie, to jednak każda edycja jest unikatowa. Nawet jeżeli od kilkunastu już lat zapraszamy Was np. na warsztaty muzyki klezmerskiej czy śpiewu jidysz, to każdego roku te warsztaty są czymś zupełnie nowym. Są z jednej strony etapem tego wieloletniego procesu edukacyjnego, jakim jest nasz festiwal, a z drugiej – unikatowym wydarzeniem, odpowiadającym na główny temat danej edycji.

Muzycy, nawet jeżeli przyjeżdżają na nasz festiwal kilka razy z rzędu, albo regularnie, to za każdym razem przywożą ze sobą nowe projekty, a z nimi – nową jakość, nowe emocje, nowe doświadczenia, którymi dzielą się z naszą publicznością.

Przez 30 lat wypracowaliśmy wspólnie z naszą publicznością taką formułę programową, która jest dla niej atrakcyjna i daje możliwość głębokiego i osobistego spotkania z prawdziwą kulturą żydowską, a nam daje każdego roku możliwość zaskakiwania naszej publiczności i oferowania tego, co nie tylko zaspokaja ich gusta, ale co prowokuje do zadawania pytań, poszukiwania odpowiedzi i stymuluje do dalszego rozwoju i poszukiwań poza festiwalem. Bo taki właśnie jest cel festiwalu.

5. Czego w takim razie nie można pominąć na 28. Festiwalu Kultury Żydowskiej?

Sambation – projekt artystyczny, przygotowany wspólnie z jerozolimskimi artystami działającymi wspólnie pod szyldem kolektywu Hamiffal (hebr.: fabryka). W pustym mieszkaniu rodziny Bosaków przy ul. Św. Sebastiana 32 stworzymy przestrzeń na różnorodne

**F
K
Ż**

działania artystyczne: wystawy, happeningi, instalacje, warsztaty – wszystkie one będą odnosiły się do historii tego miejsca, do historii rodziny Bosaków, która od czasów wojny mieszka w Izraelu oraz do polsko-żydowskiego dziedzictwa Kazimierza.

Klasyka w południe: David Krakauer (US) i Pan Ton Quartet (PL) – światowa premiera utworu ‘Dybuk’, skomponowanego przez Włada Marhultsa (kompozytora o polsko-żydowsko-białoruskich korzeniach, mieszkającego obecnie w USA) na zamówienie Festiwalu Kultury Żydowskiej i dedykowanego Davidowi Krakauerowi. Od fascynacji muzyką D. Krakauera i po ich wspólnym spotkaniu na FKŻ, rozpoczął się dla W. Marhultsa proces budowania swojej własnej wielokulturowej tożsamości i ukształtował się jego język artystyczny.

Seria wykładów, dyskusji i seminariów, poświęcona Syjonizmowi, powstaniu Państwa Izraela oraz wkładowi Żydów w odbudowę niepodległej Polski (zarówno po 1918, jak też w ostatnich dekadach). Wśród wykładowców znajdą się m.in.: Gadi Taub (IL), Edwin Seroussi (IL), Prof. Dan Bahat (IL), Ruth Calderon (IL), a także Prof. Anna Landau-Czajka, Prof. Jacek Leociak i dyrektor Festiwalu Janusz Makuch.

Program Literacki, przygotowany we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym. Anna Bikont, Małgorzata Czyńska, Marcin Wicha, Mikołaj Grynberg oraz Prof. Aleksander Fiut to tylko kilku autorów, których gościć będziemy w CKŻ lub też w dawnym mieszkaniu Czesława Miłosza.

Koncertów debiutujących na polskich scenach muzyków: m.in. Shulem Lemmer, Eleanor Reissa, Yudko, Young Yosef, Noga Erez, Jerusalem Quartet, Abatte Barihun)

Warsztatów kulinarnych Moshe Bassona, które poświęcone będą potrawom i produktom wymienianym w Biblii, jak np. czerwona zupa z soczewicy (która jest naprawdę zielona), ciasta babki króla Dawida, siedem upraw biblijnych, czy też różnorakie zioła i przyprawy.

Zwiedzania performatywne stworzone na zamówienie FKŻ przez Łukasza Wojtysko i Patrycję Kowańską: *Jak spacerować po Kazimierzu, żeby go nie zobaczyć* oraz *Wcielanie. Jak zobaczyć to, czego nie widać*. Pokażą one Kazimierz nieoczywisty, nieznan, wyobrażony, a przewodnikami będą wcielający się w różnorakie postaci aktorzy: Lena Schimscheiner, Jan Sobolewski, Karol Kubasiewicz i Katarzyna Zawiślak-Dolny.